РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

Том 9
№ 2 (50)

Березень – квітень 2024 р.

DOI 10.53672/ej.2.2024

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал
Електронне видання
Засновано у травні 2016 року

2024. Том 9, № 2 (50)

Березень–квітень 2024 року

Київ · 2024
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.2.2024
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000
Ідентифікатор медіа R40-05509

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08

С89 **Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці** : реферативно-науковий online журнал. — 2024. Т. 9, № 2 (50) (березень–квітень 2024 р.). — Київ : Видавник Назаров О. А., 2024. — 39 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів

За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів

Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються

Авторські права на матеріали належать їхнім авторам. Матеріали журналу поширюються на умовах ліцензії Creative Commons «Із Зазначенням Авторства 4.0 Міжнародна» (CC BY 4.0), крім першоджерел рефератів і передрукованих матеріалів, права на які належать їхнім правовласникам.

Редакційні правки, скорочення та зміна назви матеріалу погоджуються з автором до публікації

За достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори

© Автори матеріалів, 2024
© Видавник Назаров О. А., 2024

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 2000 р., поліграфолог, правознавець. ORCID 0000-0002-3427-1162

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; напрям наукових робіт — психологічні науки. ORCID 0000-0002-8789-278X

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор, завідувач кафедри права факультету бізнесу, адміністрування та права Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика, наукова спеціальність 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; напрям наукових робіт — юридичні науки. ORCID 0000-0002-8748-6431

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — фахівець факультету бізнесу, адміністрування та права Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика, ад'юнкт зі спеціальності 19.00.06 — юридична психологія, здобувач наукового ступеня доктора філософії у галузі юридичної психології. ORCID 0000-0002-6113-7778

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор, завідувачка кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія», полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0001-7348-4876

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, поліграфолог, заслужений юрист України. ORCID 0000-0002-6135-9952

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення Державного науково-дослідного інституту МВС України, поліграфолог, полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0003-4962-0975

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор, проректор Міжнародного університету, полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0002-9163-0555

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік (дійсний член) Академії економічних наук України, завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування Дніпровського державного технічного університету. ORCID 0000-0001-8321-3199

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу, працювала тривалий час на посадах голови секції судової психологічної експертизи Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, головним експертом лабораторії криміналістичних експертиз Київського науково-дослідного інституту судових експертиз, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» до 2016 р., стаж експертної роботи з 1978 р. ORCID 0000-0002-0166-4437

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент, підполковник міліції у відставці. ORCID 0000-0003-3814-4037

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, офіцер запасу СБ України. ORCID 0009-0004-5206-5065

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор, професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0001-6547-2621

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент, завідувачка кафедри психології та філософії Київського університету інтелектуальної власності та права. ORCID 0000-0002-0384-4829

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент, керівник ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт за спеціальностями 11.1 «Дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності» та 12.2 «Визначення вартості колісних транспортних засобів та розміру збитку, завданого власнику транспортного засобу», суб'єкт оцінки майна та майнових прав, полковник ЗСУ у відставці. ORCID 0000-0003-2394-0225

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри цивільного та кримінального права і процесу юридичного факультету Чорноморського національного університету імені Петра Могили, наукова спеціальність 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. ORCID 0000-0002-1699-1668

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук, доцент кафедри криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, наукова спеціальність 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза. ORCID 0009-0006-3675-2548

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник Полтавського відділення Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, голова секції судової психологічної експертизи Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України з 2015 р., атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 2000 р. ORCID 0000-0002-4097-5449

Лисенко А. Б. — голова професійної громадської організації «Колегія поліграфологів України», директор Комітету з освіти правління громадської професійної організації «Міжнародна асоціація професіоналів в поліграфології» (AIPP, Мексика), експерт-аналітик 1 категорії, поліграфолог, підполковник СБУ в запасі. ORCID 0000-0002-8131-9931

Шаповалов В. О. — головний редактор журналу «Оцінка достовірності: наукові дослідження та практика», атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (2016 р.), старший науковий співробітник науково-дослідного відділу (проблем психологічного вивчення особового складу) Науково-методичного центру кадрової політики Міністерства оборони України (2020 р.), поліграфолог. ORCID 0009-0004-0472-6201

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник лабораторії почеркознавчих, лінгвістичних, психологічних, мистецтвознавчих досліджень Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 1998 р. ORCID 0009-0007-9784-2253

Савостін О. П. — старший судовий експерт відділу почеркознавчих досліджень лабораторії криміналістичних видів досліджень Одеського науково-дослідного інституту судової експертизи Міністерства юстиції України, психолог — судовий експерт другого кваліфікаційного класу комунальної установи «Одеський обласний медичний центр психічного здоров'я», атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 1982 р. ORCID 0009-0003-6666-0247

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент. ORCID 0009-0008-2069-1642

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент кафедри психології та педагогічної освіти Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика. ORCID 0009-0004-2947-9251

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри психології та філософії Київського університету інтелектуальної власності та права. ORCID 0000-0001-9733-8531

Зміст

ПЕРЕДМОВА 6

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 9

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань 10

Науковий online журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» став інформаційним партнером X Щорічного судового форуму «Незалежна судова влада – фундамент держави в умовах турбулентності» 12

1.2. Проблемні аспекти застосування поліграфа 19

Бессонова Ю. В., Обознов А. А. Айтрекінг у діагностиці правди та неправди . 19

Огнев А. С., Лихачева Э. В. Валідність айтрекінгу як інструмента психодіагностики 21

Жбанкова О. В., Гусев В. Б. Застосування айтрекінгу в практиці професійного відбору кадрів 23

Лыкова О. В. **Мовленнєві ознаки** нещирості у висловлюваннях, переданих за допомогою інтернет-телефонії Skype : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук : спец. 10.02.21 «Прикладна та математична лінгвістика» 25

1.3. Судова практика 27

Верховний Суд (Касаційний цивільний суд). Апеляційний суд вправі запросити висновок органу опіки та піклування про дозвіл на припинення частки дитини у праві власності – КЦС ВС 27

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 29

Управління "М" (медіа) ДЗНД СБУ - офіційна назва - Управління контррозвідувальних заходів із захисту національної інформаційної сфери. В січні 2024 року журналістами зафіксовано факт можливого порушення прав журналістів з боку працівників цього управління 29

#просто_про_суд: відкритий та закритий розгляд справи – коли суд приймає рішення про закрите судове засідання 29

Судова практика. Неможливість апеляційного оскарження ухвали суду 1-ї інстанції про відмову в задоволенні клопотання про поновлення провадження у справі: позиція КАС ВС 29

Що таке протокол судового засідання - нагадує Черкаський апеляційний суд 30

Відкладення розгляду справи – підстави, причини, наслідки неявки учасників процесу: розповідає Іванівський районний суд Одеської області . 30

24 серпня 2023 року на посаду завідувача Київського відділення Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз призначено Іщенко Олега Борисовича 30

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 32

Програма «Аналізатор психологічної стійкості 2022.1» 32

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 34

Передмова

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Наш журнал — реферативно-науковий. Поряд з авторськими статтями, які вперше публікуються саме тут, ми подаємо реферати вже опублікованих праць: наукових статей, посібників, оглядів судової практики, офіційних документів. Реферат стисло передає зміст першоджерела; біля кожного такого матеріалу є позначка «Реферат», анотація та бібліографічний опис першої публікації. Так журнал показує, що нового з'явилося в науці й практиці, і веде читача до оригіналу.[6]

Шановні колеги! Судова експертиза — професія для тих, хто не зупиняється на першому поясненні. Номер 2024. Том 9, № 2 (50) за березень–квітень 2024 року пропонує 8 матеріалів про поліграф і виявлення обману, теорія та історія спеціальних знань, правові позиції Верховного Суду.

> *Цікавий факт зі світу судової експертизи. 1984 року Е. Гайзельман, Р. П. Фішер та співавтори в Journal of Police Science and Administration повідомили, що когнітивне інтерв'ю дає від очевидців значно більше правильної інформації і не збільшує кількості помилкової. У 2024 році минає 40 років від цієї події.*[7]

Почніть читання з матеріалу «Реєстри судових експертів в країнах Європейського Союзу: Австрії, Чехії, Греції, Франції, Нідерландів, Румунії, Словенії, Латвії, Естонії, Литви та інших 17 країнах - членів ЄС». Якщо після нього у вас з'являться власні запитання, це добрий знак: так починається науковий пошук. Пишіть до журналу — ми публікуємо дослідження науковців і практиків.

Редакція журналу

Цифри війни. Війна, яку російська федерація розв'язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 30 квітня 2024 р. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 10 946 цивільних осіб, серед них 608 дітей, і поранення 21 154 цивільних осіб, серед них 1 385 дітей. За кожною цифрою — людська доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[8]

Кримінальні провадження. За даними Офісу Генерального прокурора, станом на 30.04.2024 органи прокуратури зареєстрували з початку повномасштабного вторгнення 131 081 воєнний злочин і 17 206 злочинів проти національної безпеки України.[9]

Шкода державі та громадянам. За спільною оцінкою Уряду України, Світового банку, Європейської комісії та ООН (RDNA3, оприлюднено 15.02.2024), прямі збитки станом на 31.12.2023 сягнули майже 152 млрд дол. США, а потреби у відновленні й відбудові — 486 млрд дол. США.[10]

Відшкодування і судова експертиза. Реєстр збитків для України 02.04.2024 почав приймати заяви — спершу щодо пошкодження або знищення житла.[11]

Палац студентів Одеської юридичної академії, охоплений вогнем після російського ракетного удару 29 квітня 2024 р. Фото: ДСНС України, ліцензія CC BY 4.0.[12]

Рятувальники ДСНС ліквідовують наслідки російського ракетного удару по Трипільській ТЕС на Київщині в ніч на 11 квітня 2024 р. Фото: ДСНС України, ліцензія CC BY 4.0.[13]

ПАМ'ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО

Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. На громадських засадах вона була суддею-спікером суду: представляла суддівський корпус у медіа, виступала на телебаченні (суд очолював Геннадій Салай)[14]. Збори суддів Чернігівського апеляційного суду двічі обирали її секретарем судової палати у цивільних справах: 8 жовтня 2018 р.[15] і повторно, на другий строк, 7 жовтня 2021 р.[16] (обидва рази суд очолював Геннадій Салай[17]); раніше цю посаду вона обіймала в Апеляційному суді Чернігівської області[18]. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загинула, її син зазнав поранення[19]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. 3 березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Татові» (04.12.2014)[20]

Читати вірш «Татові» у збірнику (с. 16) | Збірник у Google Диску

> **Судді — жертви війни.** Станом на 30.04.2024 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше троє суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[19]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[21]; Анатолій Нагорний (голова Веселівського районного суду Запорізької області, загинув на фронті в листопаді 2023 р.)[22]. За даними Державної судової адміністрації, які в травні 2023 р. оприлюднив голова Ради суддів України, загинули семеро суддів і працівників апаратів судів, ще дев'ятеро зазнали поранень; у лавах ЗСУ тоді служили 54 судді[23]. Пам'ятаємо кожного.

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — стислий виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію; наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

ДЕРЖИЛОВ ДМИТРО ІГОРОВИЧ[1]

Службова інформація. Довідкова картка співробітника редакції: Д. І. Держилов – фотокореспондент (на громадських засадах) online журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (ISSN 2521-1463). Зазначено, що він має вищу освіту з економіки підприємства, товарознавства й експертизи в митній справі, заснував і очолює Благодійний фонд «Олександра Кириленка», працює в Одесі. Наведено його професійне кредо «Ви завжди в центрі об'єктива» та контакти, згадано професійне посвідчення фотокореспондента і правила фото- та відеозйомки для громадян.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 22.09.2021.*

Повний текст

Професійне посвідчення фотокореспондента журналіста Держилова Д.І.:

Інформація для громадян. Важливо пам'ятати. Правила "Фото- відеозйомки":

Принцип діяльності: "Ви завжди в центрі об'єктива".

References

1. Derzhylov Dmytro Ihorovych. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 2 (50). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/5766-derzhilov-dmitrij-igorovich (onovlena versiia vid 24.03.2023). [in Ukrainian].

НАУКОВИЙ ONLINE ЖУРНАЛ «СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА. ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА І СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ В ЮРИДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ» СТАВ ІНФОРМАЦІЙНИМ ПАРТНЕРОМ X ЩОРІЧНОГО СУДОВОГО ФОРУМУ «НЕЗАЛЕЖНА СУДОВА ВЛАДА – ФУНДАМЕНТ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ»[1]

Анотація. Повідомлення про те, що журнал став інформаційним партнером X Щорічного судового форуму «Незалежна судова влада – фундамент держави в умовах турбулентності». Сам текст, однак, про форум не розповідає, а відтворює візитівку видання: журнал засновано О. А. Назаровим у травні 2016 р. для популяризації судово-психологічної експертизи, поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній практиці; редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації. Перелічено бази (Google Scholar, ISSN International Centre, Crossref з префіксом DOI 10.53672, Реєстр наукових видань України) і контакти засновника та заступників головного редактора.

Ключові слова: інформаційне партнерство, судовий форум, візитівка журналу, редакційна колегія, наукометричні бази.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 04.10.2021.*

Повний текст

Реферативно-наукове online видання - ***журнал "Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці"*** засновано кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем Назаровим Олегом Анатолійовичем у травні 2016 році з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки в питаннях вирішення найбільш відповідальних правових, юридичних проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціа-

льних знань в юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних і т.і.). Редакційна колегія була сформована в квітні 2017 року під час проведення ISSN - реєстрації електронного видання до міжнародної бази періодичних видань.

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ ВКЛЮЧЕНИЙ ДО ІНТЕРНЕТ-БАЗ ДАНИХ НАУКОВИХ ВИДАНЬ ТА БІБЛІОТЕК:

Google Scholar

ISSN International Centre

DOI Crossref Member 10.53672

Реєстр наукових видань України

Реєстр наукових видань України

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ:

Поштова адреса
01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абоненська скринька В-62

Засновник - видавець (звернення з усіх питань діяльності журналу):
кандидат психологічних наук, доцент Назаров Олег Анатолійович
телефон для зв'язку: +38 (093) 476-72-60
email: nazarovua@ukr.net

Супровід та інформаційна підтримка здійснюється у разі доручення заступниками головного редактора:
доктор психологічних наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна
телефон для зв'язку: +38 (050) 493-72-81
email: yevdokymova@ukr.net

доктор юридичних наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович
телефон для зв'язку: +38 (068) 760-60-26
email: alankir23@ukr.net

Телефони для зв'язку: +38 (093) 476-72-60, +38 (050) 493-72-81, +38 (068) 760-60-26.

СЕРТИФІКАТ ЕЛЕКТРОННОГО ВИДАННЯ:

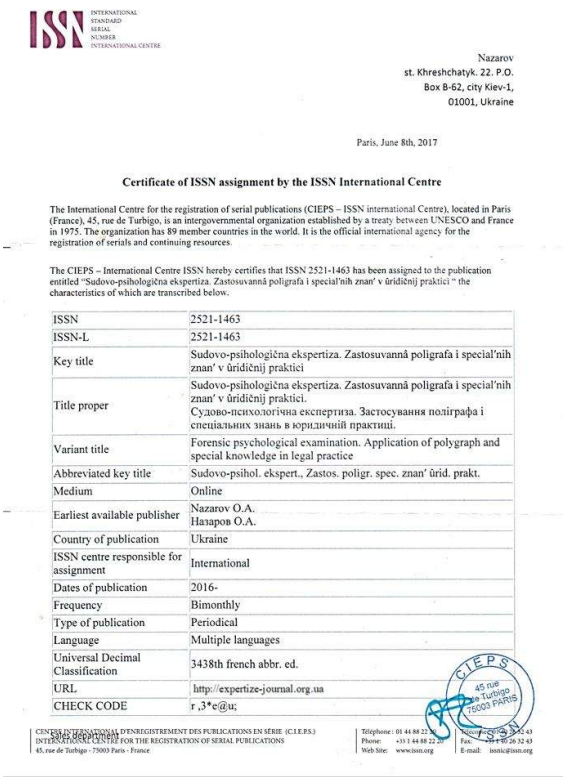

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

Nazarov
st. Khreshchatyk. 22. P.O.
Box B-62, city Kiev-1,
01001, Ukraine

Paris, June 8th, 2017

Certificate of ISSN assignment by the ISSN International Centre

The International Centre for the registration of serial publications (CIEPS – ISSN international Centre), located in Paris (France), 45, rue de Turbigo, is an intergovernmental organization established by a treaty between UNESCO and France in 1975. The organization has 89 member countries in the world. It is the official international agency for the registration of serials and continuing resources.

The CIEPS – International Centre ISSN hereby certifies that ISSN 2521-1463 has been assigned to the publication entitled "Sudovo-psihologična ekspertiza. Zastosuvannâ poligrafa i special'nih znan' v ûridičnij praktici " the characteristics of which are transcribed below.

ISSN	2521-1463
ISSN-L	2521-1463
Key title	Sudovo-psihologična ekspertiza. Zastosuvannâ poligrafa i special'nih znan' v ûridičnij praktici
Title proper	Sudovo-psihologična ekspertiza. Zastosuvannâ poligrafa i special'nih znan' v ûridičnij praktici. Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці.
Variant title	Forensic psychological examination. Application of polygraph and special knowledge in legal practice
Abbreviated key title	Sudovo-psihol. ekspert., Zastos. poligr. spec. znan' ûrid. prakt.
Medium	Online
Earliest available publisher	Nazarov O.A. Назаров О.А.
Country of publication	Ukraine
ISSN centre responsible for assignment	International
Dates of publication	2016-
Frequency	Bimonthly
Type of publication	Periodical
Language	Multiple languages
Universal Decimal Classification	3438th french abbr. ed.
URL	http://expertize-journal.org.ua
CHECK CODE	r ,3*e@u;

CIEPS 45 rue de Turbigo 75003 PARIS

CENTRE INTERNATIONAL D'ENREGISTREMENT DES PUBLICATIONS EN SÉRIE (C.I.E.P.S.)
INTERNATIONAL CENTRE FOR THE REGISTRATION OF SERIAL PUBLICATIONS
45, rue de Turbigo - 75003 Paris - France

Téléphone : 01 44 88 22 20
Phone: +33 1 44 88 22 20
Web Site: www.issn.org

Télécopie : 01 40 26 32 43
Fax: +33 1 40 26 32 43
E-mail: issnic@issn.org

References

1. Naukovyi online zhurnal "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" stav informatsiinym partnerom X Shchorichnoho sudovoho forumu "Nezalezhna sudova vlada – fundament derzhavy v umovakh turbulentnosti" [The Scientific Online Journal "Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice" Became an Information Partner of the 10Th Annual Judicial Forum "Independent Judiciary – The Foundation of the State in Times of Turbulence"]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 2 (50). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/5843-naukovij-online-zhurnal-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-zastosuvannya-poligrafa-i-spetsialnikh-znan-v-yuridichnij-praktitsi-stav-informatsijnim-partnerom-x-shchorichnogo-sudovogo-forumu-nezalezhna-sudova-vlada-fundament-derzhavi-v-umovakh-turbulentnosti-yakij-prokhodiv-30-veresnya-01-zhovtnya-2021-roku-v-misti-kievi-za-initsiativi-asotsiatsiji-pravnikiv-ukrajini (onovlena versiia vid 07.11.2026). [in Ukrainian].

ВІЗИТІВКА ЖУРНАЛУ[1]

Службова інформація. Візитівка електронного науково-прикладного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці», який канд. психол. наук, доцент О. А. Назаров заснував у травні 2016 р. Мета видання – популяризувати можливості судово-психологічної експертизи та поліграфа для розв'язання відповідальних правових ситуацій, а також інші напрями спеціальних знань (економічні, товарознавчі, медичні, військові, криміналістичні). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації. Зазначено бази даних, поштову адресу в Києві та контакти засновника-видавця і заступників головного редактора – професорів Н. О. Євдокимової та О. А. Кириченка.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 04.10.2021.*

Повний текст

Реферативно-наукове online видання - ***журнал "Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці"*** засновано кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем Назаровим Олегом Анатолійовичем у травні 2016 році з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки в питаннях вирішення найбільш відповідальних правових, юридичних проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань в юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних і т.і.). Редакційна колегія була сформована в квітні 2017 року під час проведення ISSN - реєстрації електронного видання до міжнародної бази періодичних видань.

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ ВКЛЮЧЕНИЙ ДО ІНТЕРНЕТ-БАЗ ДАНИХ НАУКОВИХ ВИДАНЬ ТА БІБЛІОТЕК:

Google Scholar

ISSN International Centre

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

DOI Crossref Member 10.53672

Реєстр наукових видань України

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ:

Поштова адреса
01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абоненська скринька В-62

Засновник - видавець (звернення з усіх питань діяльності журналу):
кандидат психологічних наук, доцент Назаров Олег Анатолійович
телефон для зв'язку: +38 (093) 476-72-60
email: nazarovua@ukr.net

Супровід та інформаційна підтримка здійснюється у разі доручення заступниками головного редактора:
доктор психологічних наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна
телефон для зв'язку: +38 (050) 493-72-81
email: yevdokymova@ukr.net

доктор юридичних наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович
телефон для зв'язку: +38 (068) 760-60-26
email: alankir23@ukr.net

Телефони для зв'язку: +38 (093) 476-72-60, +38 (050) 493-72-81, +38 (068) 760-60-26.

СЕРТИФІКАТ ЕЛЕКТРОННОГО ВИДАННЯ:

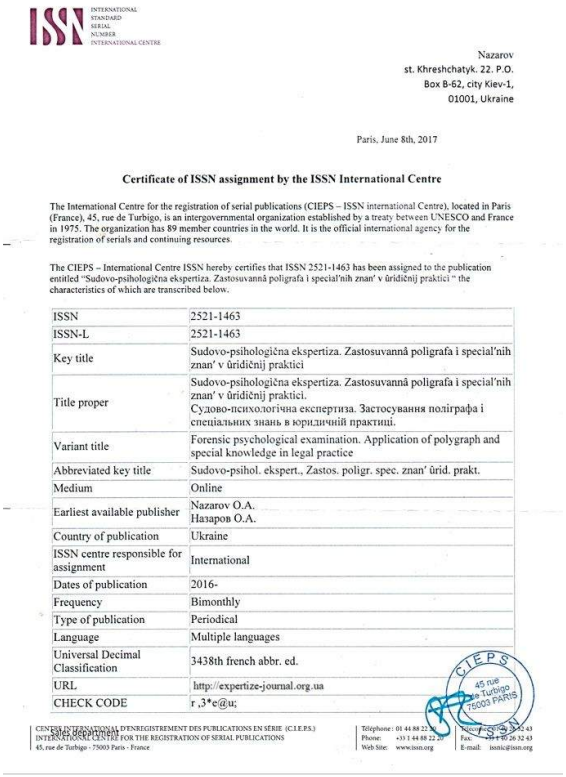

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

Nazarov
st. Khreshchatyk. 22. P.O.
Box B-62, city Kiev-1,
01001, Ukraine

Paris, June 8th, 2017

Certificate of ISSN assignment by the ISSN International Centre

The International Centre for the registration of serial publications (CIEPS – ISSN international Centre), located in Paris (France), 45, rue de Turbigo, is an intergovernmental organization established by a treaty between UNESCO and France in 1975. The organization has 89 member countries in the world. It is the official international agency for the registration of serials and continuing resources.

The CIEPS – International Centre ISSN hereby certifies that ISSN 2521-1463 has been assigned to the publication entitled "Sudovo-psihologična ekspertiza. Zastosuvannâ poligrafa i special'nih znan' v ûridičnij praktici " the characteristics of which are transcribed below.

ISSN	2521-1463
ISSN-L	2521-1463
Key title	Sudovo-psihologična ekspertiza. Zastosuvannâ poligrafa i special'nih znan' v ûridičnij praktici
Title proper	Sudovo-psihologična ekspertiza. Zastosuvannâ poligrafa i special'nih znan' v ûridičnij praktici. Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці.
Variant title	Forensic psychological examination. Application of polygraph and special knowledge in legal practice
Abbreviated key title	Sudovo-psihol. ekspert., Zastos. poligr. spec. znan' ûrid. prakt.
Medium	Online
Earliest available publisher	Nazarov O.A. Назаров О.А.
Country of publication	Ukraine
ISSN centre responsible for assignment	International
Dates of publication	2016-
Frequency	Bimonthly
Type of publication	Periodical
Language	Multiple languages
Universal Decimal Classification	3438th french abbr. ed.
URL	http://expertize-journal.org.ua
CHECK CODE	r ,3*c@u;

Sale department
CENTRE INTERNATIONAL D'ENREGISTREMENT DES PUBLICATIONS EN SÉRIE (C.I.E.P.S.)
INTERNATIONAL CENTRE FOR THE REGISTRATION OF SERIAL PUBLICATIONS
45, rue de Turbigo - 75003 Paris - France

Téléphone : 01 44 88 22 20
Phone: +33 1 44 88 22 20
Web Site: www.issn.org

Fax: 01 40 26 32 43
E-mail: issnic@issn.org

CIEPS 45 rue de Turbigo 75003 PARIS ISSN

References

1. Vizytivka zhurnalu [Journal Profile]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 2 (50). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/5844-korotka-informatsiya-pro-zhurnal (onovlena versiia vid 07.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

АЙТРЕКІНГ У ДІАГНОСТИЦІ ПРАВДИ ТА НЕПРАВДИ[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Бессонова Ю. В., Обознов А. А.

Реферат. Бессонова Ю. В. та Обознов А. А. (Інститут психології російської академії наук) розглядають айтрекінг як засіб подолати обмеженість наявного інструментарію діагностики мотивів і цінностей особистості, насамперед щодо достовірності відповідей респондента. Подолання соціальної бажаності відповідей, на думку авторів, потребує підвищення валідності й надійності психологічного тестування, зокрема за рахунок показників окуломоторної активності. Теоретичну основу дослідження становлять праці з проблеми value-driven attention (уваги, зумовленої цінністю стимулу) та процесів селективності інформації, емпіричну – раніше отримані дані про істотний вплив суб'єктивного ставлення людини до зображення на патерни й показники рухів очей. Мета роботи полягала в пошуку комплексу окуломоторних проявів, які дозволяють виокремити значущий стимул серед інших навіть тоді, коли респондент прагне приховати його справжню значущість. Автори виявили стійкий комплекс окуломоторних маркерів, що достовірно відрізняє увагу до суб'єктивно значущих стимулів від уваги до стимулів, виділених композиційними прийомами, і до нейтральних стимулів; визначили параметри варіативності цих маркерів і порогові значення для рішення про диференціацію уваги. Описано універсальні та специфічні маркери неправдивої відповіді і їхню залежність від способу подання інформації, типу стимулу й типу спотворення відповіді (пасивна чи активна брехня). Виокремлено три типи патернів розглядання: «центрований» (з переважанням фіксацій у центрі слайда), «рівномірно розподілений» (фіксації на стимулах у певному порядку) і «нерівномірно розподілений» (хаотичне розглядання), а також закономірності їх зміни під час спотворення інформації. Розроблено спеціальне програмне забезпечення, яке за виділеним комплексом маркерів визначає зони уваги до значущих стимулів і оцінює відповідність відповіді критеріям правдивості. Стаття (Организационная психология и психология труда. 2019. Т. 4, № 1. С. 46–86) спирається на широку літературу з детекції неправди (П. Екман, А. Врій, Дж. Кірчер та ін.) і цікава поліграфологам як аргумент на користь безконтактного окуломоторного каналу виявлення прихованої значущої інформації.

Ключові слова: айтрекінг, діагностика правди і неправди, окуломоторна активність, окуломоторні маркери, патерни рухів очей, увага, зумовлена цінністю, суб'єктивна значущість стимулу, пасивна і активна брехня, спотворення інформації, соціальна бажаність, діагностика мотивації, виявлення прихованої інформації.

Eye Tracking in the Diagnosis of Truth and Lies

Bessonova Yu. V., Oboznov A. A.

Abstract. Psychological assessment of motives and values is limited by the uncertain truthfulness of respondents' answers, and overcoming socially desirable responding calls for more valid and reliable testing. Bessonova Yu. V. and Oboznov A. A. (Institute of Psychology, RAS) seek to achieve this by using oculomotor indicators. Their approach builds on research into value-driven attention and se-

lective information processing, as well as on earlier evidence that a person's subjective attitude to an image shapes eye-movement patterns. The study aimed to identify a set of oculomotor signs that reveal a significant stimulus among others even when the respondent tries to conceal its real importance. The authors report a stable complex of oculomotor markers that reliably separates attention to subjectively significant stimuli from attention to compositionally highlighted and neutral stimuli, together with variability parameters and threshold values for decision-making. Universal and specific markers of false answers were found to depend on the mode of presentation, stimulus type and type of distortion (passive or active lying). Three viewing patterns were described (centred, evenly distributed and unevenly distributed), along with typical changes in these patterns when information is distorted. Special software was developed to locate zones of attention to significant stimuli and to check answers against truthfulness criteria. Published in Organizational Psychology and Labour Psychology (2019, vol. 4, no. 1, pp. 46–86), the work is relevant to polygraph examiners as evidence for a contact-free oculomotor channel of concealed information detection.

Keywords: eye tracking, lie detection, deception detection, oculomotor activity, eye movement patterns, value-driven attention, subjective significance, passive and active lying, information distortion, social desirability, concealed information.

Першоджерело: *Бессонова Ю. В., Обознов А. А. Айтрекинг в диагностике правды-лжи. Институт психологии Российской академии наук. Организационная психология и психология труда. 2019. Т. 4, № 1. С. 46–86.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 13.10.2021.*

References

1. Bessonova Yu. V., Oboznov A. A. Aitrekinh u diahnostytsi pravdy ta nepravdy [Eye Tracking in the Diagnosis of Truth and Lies] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 2 (50). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5916-bessonova-yu-v-oboznov-a-a-ajtreking-v-diagnostike-pravdy-lzhi-institut-psikhologii-rossijskoj-akademii-nauk-organizatsionnaya-psikhologiya-i-psikhologiya-truda-2019-t-4-1-s-46-86 (onovlena versiia vid 13.10.2021). [in Ukrainian].

2. Bessonova Yu. V., Oboznov A. A. Aytreking v diagnostike pravdy-lzhi [Eye Tracking in Truth-Lie Diagnostics]. Institut psikhologii Rossiyskoy akademii nauk. Organizatsionnaya psikhologiya i psikhologiya truda. 2019. T. 4, № 1. S. 46–86. URL: https://drive.google.com/file/d/1AOGlZ2M0xqJtSWh9uykCYKguIslU1tHI/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

ВАЛІДНІСТЬ АЙТРЕКІНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТА ПСИХОДІАГНОСТИКИ[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Огнев А. С., Лихачева Э. В.

Реферат. Чи можна вважати айтрекер повноцінним інструментом психодіагностики особистості? Огнев А. С. і Лихачева Э. В. (Успехи современного естествознания. 2015. № 1-8. С. 1311–1314) шукають відповідь, зіставляючи окуломоторні показники з результатами усталених опитувальників. Дослідження проведено на високочастотній системі SMI Hi-Speed 1250 з обробкою в програмі BeGaze; аналізували теплові карти фіксацій і зони інтересу за двома метриками: загальним часом перебування погляду (dwell time) та кількістю фіксацій. Вибірку становили 132 особи віком від 17 до 56 років (студенти, магістранти, аспіранти й викладачі московських закладів вищої освіти). Стимульним матеріалом слугував візуально-вербальний семантичний диференціал: полярні зображення поєднували з прикметниками на кшталт «відповідальний», «оптиміст», «дружелюбний», «переможець», «життєстійкий», «цілеспрямований», «організований»; учасникам також демонстрували їхні власні фотографії. Батарею порівняльних методик склали шкала загальної самоефективності, тест життєстійкості С. Мадді, методика Маддукса – Шеєра для диференційованої оцінки самоефективності в діяльності та спілкуванні, тест рівня суб'єктивного контролю, а також бланковий варіант вербального семантичного диференціала. Зв'язки оцінювали за коефіцієнтом кореляції Пірсона. Параметри погляду, виміряні під час демонстрації фотографії учасника разом зі словом «життєстійкий», статистично значущо корелювали з показниками тесту життєстійкості С. Мадді (0,57 для часу перебування погляду та 0,48 для кількості фіксацій, $p \leq 0{,}01$). Автори вважають, що вперше оцінили валідність психодіагностичних процедур на основі айтрекінгу, і доходять висновку, що айтрекер розширює можливості інструментальної персонологічної психодіагностики та придатний для валідизації інших методик. Реферат у журналі доповнено переліком попередніх праць А. С. Огнева та співавторів з інструментальної психодіагностики і «життєвої навігації». Доказова база має кореляційний характер, а вибірку сформовано лише з представників московського освітнього середовища, тож для судово-експертного застосування таких процедур потрібні подальші дослідження надійності й критеріальної валідності.

Ключові слова: айтрекінг, валідність, персонологічна психодіагностика, інструментальна психодіагностика, семантичний диференціал, окуломоторні показники, час перебування погляду, життєстійкість, самоефективність, кореляційний аналіз.

Validity of Eye Tracking as a Psychodiagnostic Instrument

Ohnev A. S., Lykhacheva E. V.

Abstract. Whether an eye tracker can serve as a full-fledged tool of personality assessment remains an open question. Ognev A. S. and Likhacheva E. V. (Advances in Current Natural Sciences, 2015, no. 1-8, pp. 1311–1314) address it by comparing oculomotor indicators with established questionnaires. The study used the high-frequency SMI Hi-Speed 1250 system and BeGaze software; heat maps and areas of interest were analysed with two metrics, dwell time and fixation count. A total of 132 participants aged 17 to 56 (students, master's and postgraduate students, and university teachers in Moscow) viewed a visual-verbal semantic differential in which polar images were paired with adjectives such as responsible, optimist, friendly, winner, hardy, purposeful and organised, as well as their own photographs. The comparison battery comprised a general self-efficacy scale, S. Maddi's hardiness

test, the Maddux–Scheier self-efficacy measure, a locus-of-control test and a paper version of the verbal semantic differential; associations were assessed with Pearson's correlation. Gaze parameters recorded while participants saw their own photograph with the word hardy correlated significantly with Maddi's hardiness scores (0.57 for dwell time and 0.48 for fixation count, $p \leq 0.01$). The authors interpret this as the first evidence of the validity of eye-tracking-based psychodiagnostic procedures and as support for using eye tracking to validate other methods. The evidence is correlational and the sample was drawn solely from Moscow academic settings, so forensic use would require further reliability and criterion validity studies.

Keywords: eye tracking, validity, personality assessment, instrumental psychodiagnostics, semantic differential, oculomotor indicators, dwell time, hardiness, self-efficacy, correlation analysis.

Першоджерело: *Огнев А. С., Лихачева Э. В. Валидность айтрекинга как инструмента психодиагностики. Успехи современного естествознания. 2015. № 1-8. С. 1311–1314.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 13.10.2021.*

References

1. Ohnev A. S., Lykhacheva E. V. Validnist aitrekinhu yak instrumenta psykhodiahnostyky [Validity of Eye Tracking as a Psychodiagnostic Instrument] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 2 (50). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5919-ognev-a-s-validnost-ajtrekinga-kak-instrumenta-psikhodiagnostiki-a-s-ognev-e-v-likhacheva-uspekhi-sovremennogo-estestvoznaniya-2015-1-8-s-1311-1314 (onovlena versiia vid 13.10.2021). [in Ukrainian].

2. Ognev A. S., Likhacheva E. V. Validnost aytrekinga kak instrumenta psikhodiagnostiki [Validity of Eye Tracking as a Psychodiagnostic Tool]. Uspekhi sovremennogo estestvoznaniya. 2015. № 1-8. S. 1311–1314. URL: https://drive.google.com/file/d/1_jnTa5D1rDAGyYt9vWfrRVQQS-fGj44v/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

ЗАСТОСУВАННЯ АЙТРЕКІНГУ В ПРАКТИЦІ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ КАДРІВ[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Жбанкова О. В., Гусев В. Б.

Реферат. Жбанкова О. В. і Гусев В. Б. (Слідчий комітет російської федерації) перевіряють, чи може айтрекінг доповнити або частково замінити поліграф під час професійного відбору кадрів. Обстеження пройшов 201 кандидат на службу до різних структур цього відомства (134 чоловіки та 67 жінок, 130 осіб віком до 30 років). Кожен у той самий день проходив стандартну перевірку на поліграфі «Диана» та обстеження на айтрекері SMI RED-250 з робочою частотою 250 Гц. Опитувальник для айтрекера складався з трьох серій по 25 запитань нейтрального, контрольного й перевірочного типів; перевірочні запитання стосувалися основних форм девіантної поведінки (вживання алкоголю, наркотиків, кримінальні правопорушення). Відповідь обстежуваний давав без клавіатури, фіксуючи погляд щонайменше 2 секунди на варіанті «Так» або «Ні». Аналізували, зокрема, кількість регресивних саккад, середню тривалість фіксації в зоні інтересу та середній час моргання. За чинником «вживання наркотиків» збіг висновків поліграфа й айтрекера сягнув 80,1 %. Автори наголошують, що реєстрація положення й переміщення погляду забирає втричі менше часу, ніж стандартне дослідження на поліграфі. Водночас вони застерігають, що тяжкі розлади зору та знижений інтелект обстежуваного можуть спотворювати результати, і радять перед обстеженням діагностувати когнітивні функції та перевіряти навички читання тексту з екрана. Висновок статті (Экспериментальная психология. 2018. Т. 11, № 1. С. 156–165) полягає в тому, що отримані дані вказують на високу прогностичну можливість айтрекінгу і перспективність його застосування для виявлення прихованої інформації. Для поліграфологів робота цікава як приклад порівняння двох інструментальних каналів, проте слід мати на увазі, що 80 % – це міра узгодженості з поліграфом, а не точності щодо встановленої істини.

Ключові слова: айтрекінг, поліграф, професійний відбір кадрів, виявлення прихованої інформації, окуломоторні показники, регресивні саккади, тривалість фіксації, кадрова перевірка, узгодженість методів, девіантна поведінка.

Application of Eye Tracking in the Practice of Professional Personnel Selection

Zhbankova O. V., Husev V. B.

Abstract. Can eye tracking complement or partly replace the polygraph in personnel selection? Zhbankova O. V. and Gusev V. B. (Investigative Committee of the russian federation) address this question by comparing the two methods on the same candidates. The sample comprised 201 candidates for service in various units of that agency (134 men and 67 women; 130 aged under 30). On the same day each candidate underwent a standard examination with the Diana polygraph and an eye-tracking session with an SMI RED-250 device (250 Hz). The on-screen questionnaire included three series of 25 neutral, comparison and relevant questions about common forms of deviant behaviour (alcohol use, drug use, criminal offences); participants answered by fixating on «Yes» or «No» for at least two seconds. Indicators included regressive saccades, mean fixation duration in areas of interest and mean blink duration. For the drug-use risk factor, the conclusions of the two methods coincided in 80.1% of cases. Eye-movement recording took about one third of the time of a standard polygraph examination. The authors warn that severe visual impairment or reduced intelligence may distort results and recommend screening cognitive functions and on-screen reading skills beforehand. In their article in Experimental Psychology (Russia) (2018, vol. 11, no. 1, pp. 156–165), they conclude that eye tracking

has high prognostic potential for detecting concealed information in personnel selection. Readers should note that the reported figure reflects agreement with the polygraph rather than accuracy against ground truth.

Keywords: eye tracking, polygraph, personnel selection, concealed information detection, oculomotor indicators, regressive saccades, fixation duration, pre-employment screening, method agreement, deviant behaviour.

Першоджерело: *Жбанкова О. В., Гусев В. Б. Применение айтрекинга в практике профессионального отбора кадров. Экспериментальная психология. 2018. Т. 11, № 1. С. 156–165. DOI: 10.17759/exppsy.2018110109.*[2] *DOI:* ***10.17759/exppsy.2018110109***[2]*. Реферат оприлюднено в журналі 13.10.2021.*

References

1. Zhbankova O. V., Husev V. B. Zastosuvannia aitrekinhu v praktytsi profesiinoho vidboru kadriv [Application of Eye Tracking in the Practice of Professional Personnel Selection] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 2 (50). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5913-zhbankova-o-v-gusev-v-b-primenenie-ajtrekinga-v-praktike-professionalnogo-otbora-kadrov-eksperimentalnaya-psikhologiya-2018-tom-11-1-s-156-165 (onovlena versiia vid 13.10.2021). [in Ukrainian].

2. Zhbankova O. V., Gusev V. B. Primenenie aytrekinga v praktike professionalnogo otbora kadrov [Application of Eye Tracking in the Practice of Professional Personnel Selection]. Eksperimentalnaya psikhologiya. 2018. T. 11, № 1. S. 156–165. DOI: https://doi.org/10.17759/exppsy.2018110109. URL: https://psyjournals.ru/journals/exppsy/archive/2018_n1/exppsy_2018_n1_Zhbankova_Gusev.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

МОВЛЕННЄВІ ОЗНАКИ НЕЩИРОСТІ У ВИСЛОВЛЮВАННЯХ, ПЕРЕДАНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРНЕТ-ТЕЛЕФОНІЇ SKYPE : АВТОРЕФЕРАТ ДИСЕРТАЦІЇ НА ЗДОБУТТЯ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ КАНДИДАТА ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК : СПЕЦ. 10.02.21 «ПРИКЛАДНА ТА МАТЕМАТИЧНА ЛІНГВІСТИКА»[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Лыкова О. В.

Реферат. Автореферат кандидатської дисертації О. В. Ликової (спеціальність 10.02.21 «Прикладна та математична лінгвістика»; Москва, 2019; 35 с.) присвячено питанню, яке постає перед кожним, хто оцінює правдивість повідомлень на відстані: за якими мовленнєвими ознаками можна розпізнати нещирість мовця, якщо спілкування відбувається не віч-на-віч, а через інтернет-телефонію Skype. Авторка аналізує три групи індикаторів феномену «нещирість» (паравербальні, невербальні та вербальні), а також засоби мовленнєвого впливу, до яких вдається нещирий комунікант. Це дало змогу скласти перелік індикаторів нещирості, що найкраще сприймаються співрозмовником, і виявити найчастотніші з них у мовленні та поведінці носіїв російської мови й носіїв американського варіанта англійської мови, тож дослідження має порівняльний, міжкультурний характер. Реферат на сайті журналу супроводжує перелік літератури з 208 позицій, з якого видно міждисциплінарну основу роботи. До нього увійшли праці з паралінгвістики та мовленнєвої акустики (Р. К. Потапова, Т. М. Ніколаєва), невербальної семіотики й кінесики (R. Birdwhistell, M. Argyle, Г. Є. Крейдлін), психології емоцій і обману (C. Izard, P. Ekman, A. Vrij, B. DePaulo), а також дослідження методів і валідності поліграфних тестів (C. Honts, B. Verschuere, C. Patrick) та нейробіології обману. Окремий блок становлять роботи з автоматичного аналізу мовлення й невербальної поведінки та мультимодального виявлення обману методами машинного навчання, зокрема з використанням нейронних мереж; є й праці з міжкультурного порівняння обману в комп'ютерно опосередкованій комунікації. У переліку наведено також попередні публікації авторки про просодичні та акустичні індикатори неправди в голосі (2017) і, у співавторстві з Р. К. Потаповою, про вербальну репрезентацію неправди в російській та англо-американській культурах (2016). Для поліграфологів, судових експертів-психологів і слідчих праця корисна як систематизація зовнішніх ознак нещирості, які можна спостерігати під час дистанційного опитування, і як путівник літературою на стику лінгвістики, психології та психофізіології.

Ключові слова: нещирість, мовленнєві ознаки нещирості, паравербальні індикатори, невербальна поведінка, вербальні індикатори, інтернет-телефонія Skype, дистанційна комунікація, міжкультурне порівняння, виявлення обману, прикладна лінгвістика.

Speech Indicators of Insincerity in Utterances Transmitted via Skype Internet Telephony: Abstract of a Dissertation for the Degree of Candidate of Philological Sciences (Specialty 10.02.21 Applied and Mathematical Linguistics)

Lykova O. V.

Abstract. Remote communication via internet telephony changes the set of cues available to a listener who has to judge whether a speaker is sincere. This abstract of a Candidate of Philological Sciences dissertation by O. V. Lykova (specialty 10.02.21, Applied and Mathematical Linguistics; Moscow,

2019) examines speech-based signs of insincerity in utterances transmitted via Skype. The author analyses paraverbal, nonverbal and verbal indicators of the phenomenon of insincerity, together with the means of speech influence used by an insincere communicator. On this basis she compiles a list of the indicators that listeners perceive most readily and identifies those occurring most frequently in the speech and behaviour of native speakers of Russian and of American English, which gives the study a comparative, cross-cultural dimension. The reference list published with the abstract on the journal's website contains 208 items and reflects the interdisciplinary grounding of the work: paralinguistics and speech acoustics, nonverbal semiotics and kinesics, the psychology of emotion and deception (Ekman, Vrij, DePaulo), studies of polygraph test methods and validity (Honts, Verschuere, Patrick), the neurobiology of deception, and machine-learning approaches to automatic and multimodal deception detection. The author's earlier papers on prosodic and acoustic indicators of lying (2017) and, with R. K. Potapova, on the verbal representation of lies in Russian and Anglo-American cultures (2016) are also listed. For polygraph examiners, forensic psychologists and investigators, the work offers a structured inventory of observable signs of insincerity in remote interviews and a guide to the literature at the intersection of linguistics, psychology and psychophysiology.

Keywords: insincerity, deception detection, paraverbal cues, nonverbal behaviour, verbal indicators, Skype, internet telephony, cross-cultural comparison, applied linguistics, remote interviewing.

Першоджерело: *Лыкова О. В. Речевые признаки наличия неискренности в высказываниях, передаваемых с помощью Интернет-телефонии Skype : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.21. Москва, 2019. 35 с. Реферат оприлюднено в журналі 13.10.2021.*

References

1. Lykova O. V. Movlennievi oznaky neshchyrosti u vyslovliuvanniakh, peredanykh za dopomohoiu internet-telefonii Skype [Speech Indicators of Insincerity in Utterances Transmitted via Skype Internet Telephony: Abstract of a Dissertation for the Degree of Candidate of Philological Sciences (Specialty 10.02.21 Applied and Mathematical Linguistics)] : avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk : spets. 10.02.21 "Prykladna ta matematychna linhvistyka" : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 2 (50). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5920-rechevye-priznaki-nalichiya-neiskrennosti-v-vyskazyvaniyakh-peredavaemykh-s-pomoshchyu-internet-telefonii-skype-avtoreferat-dissertatsii-na-soiskanie-uchenoj-stepeni-kandidata-filologicheskikh-nauk-spetsialnost-10-02-21-prikladnaya-i-matematicheskaya-lingvistika-lykova-olga-vladimirovna-moskva-2019-35-s (onovlena versiia vid 13.10.2021). [in Ukrainian].

1.3. СУДОВА ПРАКТИКА

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ВПРАВІ ЗАПРОСИТИ ВИСНОВОК ОРГАНУ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ ПРО ДОЗВІЛ НА ПРИПИНЕННЯ ЧАСТКИ ДИТИНИ У ПРАВІ ВЛАСНОСТІ – КЦС ВС[1]

Верховний Суд (Касаційний цивільний суд)

Реферат. Реферат постанови Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 21 лютого 2024 року у справі № 754/14960/20 (провадження № 61-16981св23) стосується спору співвласників квартири про припинення права малолітньої дитини на 1/40 частки житла з виплатою грошової компенсації. Суд першої інстанції позов задовольнив: дитина квартирою не користується, проживає з батьками, а частка площею 1,805 кв. м незначна, не може бути виділена в натурі, річ неподільна, тож істотної шкоди інтересам дитини припинення права не завдасть. Апеляційний суд це рішення скасував, пославшись на відсутність у дитини іншого житла на праві власності та відсутність висновку служби у справах дітей про дозвіл на позбавлення її частки. Верховний Суд визнав такі висновки передчасними, скасував постанову апеляційного суду й направив справу на новий апеляційний розгляд. За тлумаченням ст. 365 ЦК України кожна з підстав, передбачених пунктами 1–3 ч. 1 цієї статті, є самостійною, проте припинення права на частку допустиме лише тоді, коли воно не завдасть істотної шкоди інтересам співвласника та членів його сім'ї; істотність шкоди оцінюють у кожній справі з урахуванням обставин і технічних характеристик спільного майна. Апеляційний суд цих обставин і доводів позивачів не дослідив. Центральна процесуальна позиція полягає в тому, що апеляційний суд, оцінивши відзив органу опіки та піклування з урахуванням статей 2, 367, 368 ЦПК України, може сам запросити письмовий висновок цього органу про дозвіл на припинення частки малолітньої особи, якого вимагають ст. 71 ЦК України та ст. 17 Закону України «Про охорону дитинства». Таке запрошення не є отриманням нового доказу, забороненим ст. 367 ЦПК України, а слугує завданням цивільного судочинства; так само суд діє, коли у справі бракує висновку профспілки при звільненні працівника чи висновку органу опіки щодо спору за участю дитини. Формальне скасування рішення лише через відсутність висновку колегія вважає неприпустимим, а невстановлення всіх обставин справи кваліфікує як порушення ч. 5 ст. 12 ЦПК України. Позиція важлива для суддів, адвокатів, органів опіки та піклування, а також для психологів і судових експертів, які оцінюють інтереси дитини в майнових спорах.

Ключові слова: Верховний Суд, Касаційний цивільний суд, припинення права на частку, спільна часткова власність, малолітня дитина, орган опіки та піклування, висновок органу опіки, апеляційне провадження, нові докази, найкращі інтереси дитини, стаття 365 ЦК України.

The Court of Appeal May Request an Opinion of the Guardianship Authority on Permission to Terminate a Child's Share in Property: Civil Cassation Court of the Supreme Court

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi tsyvilnyi sud).

Abstract. Disputes among co-owners over terminating a minor's share in a dwelling require courts to weigh property interests against the best interests of the child. This digest summarises the ruling of the Civil Cassation Court within the Supreme Court of Ukraine of 21 February 2024 in case No.

754/14960/20 (proceedings No. 61-16981sv23). The co-owners sought to end a child's right to a 1/40 share (1.805 sq. m) of a flat in exchange for compensation deposited with the court. The first-instance court granted the claim, finding the share insignificant, indivisible and unused by the child, who lives with the parents. The appellate court reversed, citing the child's lack of other housing and the absence of a permission issued by the children's service. The Supreme Court quashed the appellate ruling as premature and remitted the case. It held that each ground listed in Article 365(1)(1–3) of the Civil Code of Ukraine is independent, yet termination is lawful only where it causes no substantial harm to the co-owner and family members, which must be assessed case by case. The key procedural finding is that an appellate court, having assessed the guardianship authority's response under Articles 2, 367 and 368 of the Civil Procedure Code, may itself request the written opinion on permission required by Article 71 of the Civil Code and Article 17 of the Law of Ukraine 'On Childhood Protection'. This is not the admission of new evidence barred by Article 367 but serves the tasks of civil justice, as when courts request a trade union opinion in dismissal cases. Reversal on that formal ground alone is impermissible. The ruling guides judges, lawyers, guardianship bodies and child psychologists dealing with children's property rights.

Keywords: Supreme Court of Ukraine, Civil Cassation Court, termination of a share in co-ownership, minor child, guardianship authority, opinion of the guardianship authority, appellate proceedings, new evidence, best interests of the child, Civil Code of Ukraine.

Першоджерело: *Постанова Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 21.02.2024 у справі № 754/14960/20 (провадження № 61-16981св23).*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 27.03.2024.*

References

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi tsyvilnyi sud). Apeliatsiinyi sud vpravi zaprosyty vysnovok orhanu opiky ta pikluvannia pro dozvil na prypynennia chastky dytyny u pravi vlasnosti – KTSS VS [The Court of Appeal May Request an Opinion of the Guardianship Authority on Permission to Terminate a Child's Share in Property: Civil Cassation Court of the Supreme Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 2 (50). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/11807-apelyacijnij-sud-vpravi-zaprositi-visnovok-organu-opiki-ta-pikluvannya-pro-dozvil-na-pripinennya-chastki-ditini-u-pravi-vlasnosti-kcs-vs (onovlena versiia vid 27.03.2024). [in Ukrainian].

2. Postanova Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu vid 21.02.2024 u spravi № 754/14960/20 (provadzhennia № 61-16981sv23) [Ruling of the Civil Cassation Court Within the Supreme Court of 21.02.2024 in Case No. 754/14960/20 (Proceedings No. 61-16981Sv23)]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/117309609 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ

Управління "М" (медіа) ДЗНД СБУ - офіційна назва - Управління контррозвідувальних заходів із захисту національної інформаційної сфери. В січні 2024 року журналістами зафіксовано факт можливого порушення прав журналістів з боку працівників цього управління[1]

07.02.2024

Короткий зміст. Матеріал присвячено оприлюдненню на початку 2024 року відео негласного стеження за журналістами Bihus.Info, яке редакція Bihus.Info пов'язала з Управлінням «М» Департаменту захисту національної державності СБУ. Наведено заяву голови СБУ В. Малюка від 6 лютого 2024 року, звільнення керівника ДЗНД та доручення Офісу Генерального прокурора слідчим ДБР (ч. 1 ст. 359 КК України). Редакція журналу склала перелік «сайтів-смітників», що поширили відео, і розглядає можливу легалізацію незаконно здобутих матеріалів та випадки продажу правоохоронцями службової інформації у 2018–2023 роках.

#просто_про_суд: відкритий та закритий розгляд справи – коли суд приймає рішення про закрите судове засідання[2]

12.03.2024

Короткий зміст. Закарпатський апеляційний суд у рубриці #просто_про_суд пояснює, коли справу розглядають у закритому засіданні. За ст. 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» розгляд відкритий, крім випадків, передбачених процесуальним законом: неповнолітній обвинувачений, злочини проти статевої свободи, захист особистого й сімейного життя, таємниці, безпеки учасників. Клопотання про закритий розгляд має бути обґрунтоване, суд ухвалює мотивовану ухвалу; присутніх, зокрема експертів, попереджають про нерозголошення. Публічно оголошують лише вступну й резолютивну частини рішення.

Судова практика. Неможливість апеляційного оскарження ухвали суду 1-ї інстанції про відмову в задоволенні клопотання про поновлення провадження у справі: позиція КАС ВС[3]

28.03.2024

Короткий зміст. П'ятий апеляційний адміністративний суд поширив позицію Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду з постанови від 12 березня 2024 року у справі № 640/12926/20. КАС ВС визнав, що ухвала суду першої інстанції про відмову в поновленні провадження не підлягає апеляційному оскарженню, бо її немає в переліку ст. 294 КАС України: прийменник «щодо» в ч. 1 цієї статті окреслює ухвали, які оскаржують окремо від рішення. Право на доступ до суду, за висновком КАС ВС, не порушено, адже позивач може оскаржити саму ухвалу про зупинення провадження.

Що таке протокол судового засідання - нагадує Черкаський апеляційний суд[4]

01.04.2024

Короткий зміст. Черкаський апеляційний суд нагадує, що таке протокол судового засідання і навіщо він потрібен. Протокол веде секретар; документ забезпечує гласність і законність процесу, фіксує заяви, клопотання, дослідження доказів і потрібен для апеляційного та касаційного перегляду. Перелічено обов'язкові відомості протоколу: дата й місце засідання, склад суду, учасники, назва, номер і час процесуальних дій, ухвали без виходу до нарадчої кімнати. Пояснено порядок підписання, строки оформлення, автоматичне створення протоколу в ЄСІКС і право учасників його оскаржити.

Відкладення розгляду справи – підстави, причини, наслідки неявки учасників процесу: розповідає Іванівський районний суд Одеської області[5]

04.04.2024

Короткий зміст. Іванівський районний суд Одеської області пояснює, чим відкладення розгляду справи відрізняється від перерви, з яких причин справу відкладають і як повідомляють учасників, свідків та експертів про нову дату. Розглянуто наслідки неявки: у кримінальному процесі можливі привід і грошове стягнення за главами 11 і 12 КПК України, у цивільному залишення позову без розгляду або вирішення справи за наявними доказами. Наведено поважні причини неприбуття, серед них військові події, і випадки, коли засідання можливе без обвинуваченого (статті 34, 146, 147, 163, 172, 182 КПК).

24 серпня 2023 року на посаду завідувача Київського відділення Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз призначено Іщенко Олега Борисовича[6]

10.04.2024

Короткий зміст. Редакція повідомляє, що 24 серпня 2023 року завідувачем Київського відділення Львівського НДІ судових експертиз, створеного 9 вересня 2021 року, призначено О. Б. Іщенка. До того він з 2002 року працював адвокатом, заснував адвокатське об'єднання «ІНДОМІНУС ЛЕКС», а 27 жовтня 2023 року отримав кваліфікацію судового експерта за спеціальністю 13.6. Наведено відомості про попередніх керівників відділення: В. А. Манелюка, до якого 2022 року ЦЕКК застосувала дисциплінарне стягнення, і О. В. Перову, яка, за Реєстром атестованих судових експертів, не мала експертної кваліфікації.

References

1. Upravlinnia "M" (media) DZND SBU - ofitsiina nazva - Upravlinnia kontrrozviduvalnykh zakhodiv iz zakhystu natsionalnoi informatsiinoi sfery. V sichni 2024 roku zhurnalistamy zafiksovano fakt mozhlyvoho porushennia prav zhurnalistiv z boku pratsivnykiv tsoho upravlinnia [Department "M" (Media) of the Department of Counterintelligence Protection of State Interests of the Security Service of Ukraine – Official Name: Department of Counterintelligence Measures to Protect the National Information Sphere. In January 2024, Journalists Recorded a Possible Violation of Journalists' Rights by Employees of This Department]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 7 liut.

URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=11706 (onovlena versiia vid 19.03.2024). [in Ukrainian].

2. #prosto_pro_sud: vidkrytyi ta zakrytyi rozghliad spravy – koly sud pryimaie rishennia pro zakryte sudove zasidannia [#Simply_about_court: Open and Closed Hearing of a Case – When the Court Decides to Hold a Closed Court Session]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 12 berez. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=11641 (onovlena versiia vid 12.03.2024). [in Ukrainian].

3. Sudova praktyka. Nemozhlyvist apeliatsiinoho oskarzhennia ukhvaly sudu 1-yi instantsii pro vidmovu v zadovolenni klopotannia pro ponovlennia provadzhennia u spravi: pozytsiia KAS VS [Case Law. The Impossibility of Appealing a First-Instance Court Ruling Refusing a Motion to Resume Proceedings in a Case: Position of the Administrative Cassation Court of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 28 berez. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=11821 (onovlena versiia vid 28.03.2024). [in Ukrainian].

4. Shcho take protokol sudovoho zasidannia - nahaduie Cherkaskyi apeliatsiinyi sud [What Is a Court Hearing Record – A Reminder from the Cherkasy Court of Appeal]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 1 kvit. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=11849 (onovlena versiia vid 01.04.2024). [in Ukrainian].

5. Vidkladennia rozghliadu spravy – pidstavy, prychyny, naslidky neiavky uchasnykiv protsesu: rozpovidaie Ivanivskyi raionnyi sud Odeskoi oblasti [Adjournment of a Case Hearing – Grounds, Reasons and Consequences of Non-Appearance of the Parties: Explained by the Ivanivka District Court of Odesa Region]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 4 kvit. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=11885 (onovlena versiia vid 04.04.2024). [in Ukrainian].

6. 24 serpnia 2023 roku na posadu zaviduvacha Kyivskoho viddilennia Lvivskoho naukovo-doslidnoho instytutu sudovykh ekspertyz pryznacheno Ishchenko Oleha Borysovycha [On 24 August 2023, Oleh Borysovych Ishchenko Was Appointed Head of the Kyiv Branch of the Lviv Research Institute of Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 10 kvit. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/11933-03-serpnya-2023-roku-na-posadu-zaviduvacha-kijivskogo-viddilennya-lvivskogo-naukovo-doslidnogo-institutu-sudovikh-ekspertiz-priznacheno-ishchenko-olega-borisovicha (onovlena versiia vid 12.04.2024). [in Ukrainian].

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Програма «Аналізатор психологічної стійкості 2022.1»

«Аналізатор психологічної стійкості 2022.1» — безкоштовна комп'ютерна психодіагностична програма для оцінювання психологічних ризиків і стресостійкості дітей.

Автор — фізіолог, біолог, практичний психолог Ілля Миколайович Лисенко (Дніпропетровська область). Програма побудована на соціально-психологічних дослідженнях із загальної психології особистості й адаптована для українських психологів і закладів освіти I–III ступенів у воєнний час [1].

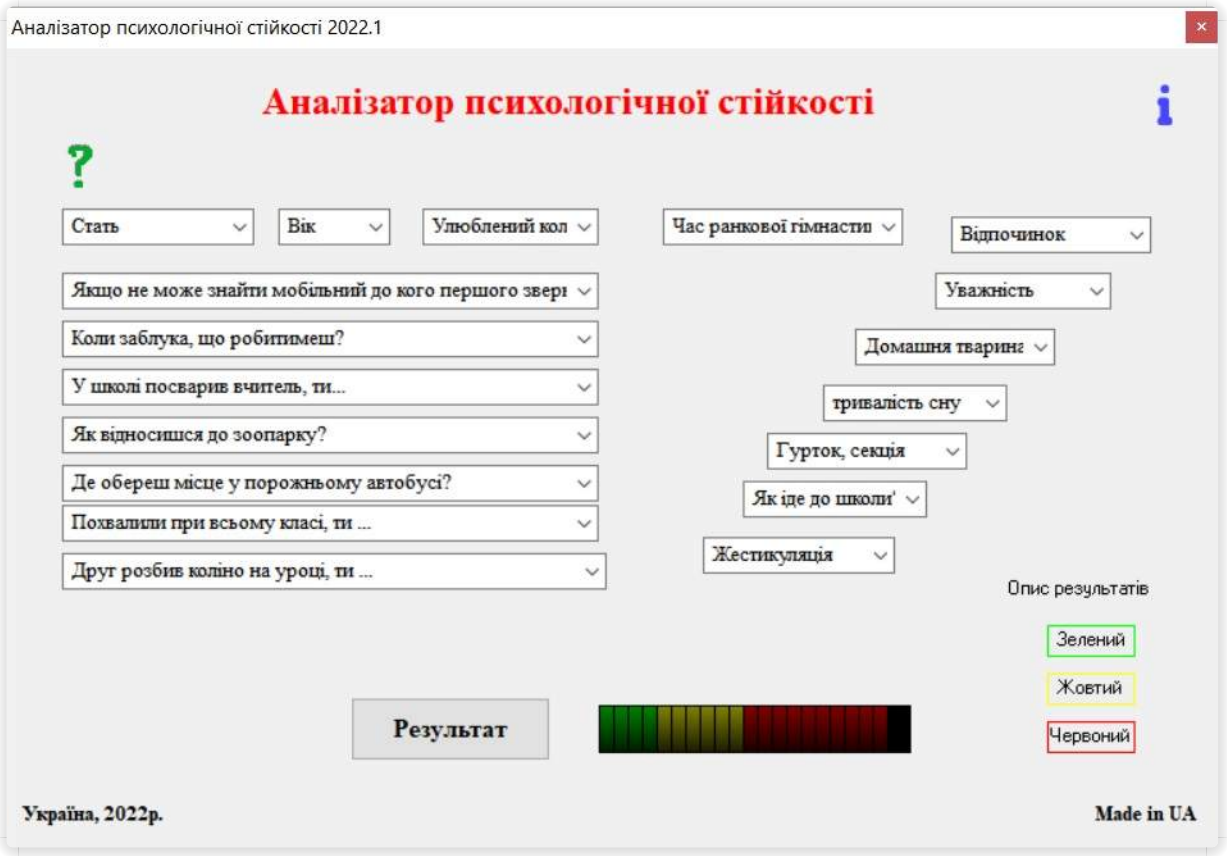

Вікно програми «Аналізатор психологічної стійкості 2022.1» [1]

В основі програми — алгебраїчні розрахунки систем показників і їх кореляції, пов'язані з психологічною та соціальною адаптацією дитини та її реакціями на оточення. Так обчислюються психологічні ризики, стресостійкість і швидкість психічного пристосування до стресових чинників. Програма призначена для вікової групи 6–17 років; точність діагностики, за словами автора, становить 90 % [1].

Програму оприлюднено 20 квітня 2022 року в бібліотеці методичних матеріалів «Всеосвіта»; журнал зберіг резервну копію архіву програми для Windows [1].

References

1. Testoteka psykholoha: kompiuterna psykhodiahnostychna prohrama: "Analizator psykholohichnoi stiikosti 2022.1" spriamovana na rozrakhunok psykholohichnykh ryzykiv, stresostiikosti ta shvydkosti psykhichnoho prystosuvannia do stresovykh faktoriv ditei 6-17 rokiv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 7 kvit. URL: https://expertize-journal.org.ua/ustatkuvannya-dlya-psikhologa/8689-komp-yuterna-psikhodiagnostichna-programa-analizator-psikhologichnoji-stijkosti-2022-1 (onovlena versiia vid 08.04.2023). [in Ukrainian].

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ

В ІНТЕРНЕТІ

Пошукові запити зі словом «експертиза», які найчастіше вводили користувачі Google в Україні у березні–квітні 2024 р. — у період виходу цього номера[24]:

№	Запит	Індекс
1	судова експертиза	100
2	кпк	45
3	судово медична експертиза	44
4	почеркознавча експертиза	22
5	експертиза проектної документації	17
6	товарознавча експертиза	12
7	психофізіологічна експертиза	11
8	лінгвістична експертиза	5

Індекс популярності Google Trends: 100 — найчастіший запит періоду, решта — у відсотках від нього. Абсолютної кількості пошуків Google не оприлюднює. Найшвидше зростали запити: «почеркознавча експертиза» (+160 %).

У ЖУРНАЛІ

Матеріали цього номера, які читачі відкривали найчастіше, — кількість переглядів їхніх сторінок на сайті журналу станом на 06.11.2026:

№	Матеріал	Переглядів
1	Управління "М" (медіа) ДЗНД СБУ – офіційна назва – Управління контррозвідувальних заходів із захисту національної інформаційної сфери. В січні 2024 року журналістами зафіксовано факт можливого порушення прав журналістів з боку працівників цього управління	4 296
2	Відкладення розгляду справи – підстави, причини, наслідки неявки учасників процесу: розповідає Іванівський районний суд Одеської області	2 707
3	24 серпня 2023 року на посаду завідувача Київського відділення Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз призначено Іщенко Олега Борисовича	1 735
4	#просто_про_суд: відкритий та закритий розгляд справи – коли суд приймає рішення про закрите судове засідання	1 284
5	Судова практика. Неможливість апеляційного оскарження ухвали суду 1-ї інстанції про відмову в задоволенні клопотання про поновлення провадження у справі: позиція КАС ВС	1 177

Лічильник сайту журналу рахує всі відкриття сторінки матеріалу від дня її оприлюднення. Перегляди саме за період виходу номера журнал фіксує з листопада 2026 р.

Станьте автором журналу. Редакція приймає статті науковців, судових експертів, адвокатів, психологів і здобувачів наукових ступенів з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез див. у розділі «Вимоги до оформлення»[25].

Потрібен судовий експерт? Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією. Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[26] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

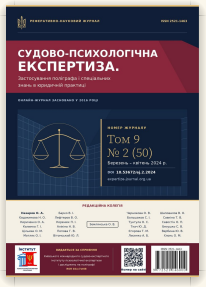

Як цитувати номер

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферативно-науковий online журнал. 2024. Т. 9, № 2 (50). 39 с. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.2.2024. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera/19772-2024-2-55.

References

1. Pro metu stvorennia Internet-vydannia [On the Purpose of Creating the Online Publication]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-celyah (onovlena versiia vid 29.06.2022). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kiev International Forensic Expert Institute of Psychological Expertise and Researchs on Polygraph, LLC] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (onovlena versiia vid 08.11.2026). [in Ukrainian].

4. Redaktsiina kolehiia [Editorial Board]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/redaktsijna-kolegiya (onovlena versiia vid 09.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Spe-

cial Knowledge in Legal Practice]. 2024. Vol. 9, No. 2 (50). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.2.2024. [in Ukrainian].

6. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Enhancement of Eyewitness Memory. An Empirical Evaluation of the Cognitive Interview (NCJRS abstract). URL: https://ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/enhancement-eyewitness-memory-empirical-evaluation-cognitive (data zvernennia: 04.11.2026).

8. HRMMU/OHCHR, "Ukraine: Protection of civilians in armed conflict — April 2024 update" (opubl. 10.05.2024). URL: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-05/Ukraine%20-%20protection%20of%20civilians%20in%20armed%20conflict%20%28April%202024%29_ENG.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

9. V Ukraini zadokumentuvaly ponad 131 tysiachu rosiiskykh voiennykh zlochyniv [Over 131,000 Russian War Crimes Documented in Ukraine]. ArmiiaInform. 2024. 30 kvit. URL: https://armyinform.com.ua/2024/04/30/v-ukrayini-zadokumentuvaly-ponad-131-tysyachu-rosijskyh-voyennyh-zlochyniv-2/ (data zvernennia: 08.11.2026). [in Ukrainian].

10. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released. World Bank : press release. 2024. 15 Feb. URL: https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/02/15/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released (data zvernennia: 08.11.2026).

11. Register of Damage for Ukraine Opens for Claims. Register of Damage for Ukraine. 2024. 2 Apr. URL: https://rd4u.coe.int/en/-/register-of-damage-for-ukraine-opens-for-claims (data zvernennia: 08.11.2026).

12. DSNS Ukrainy. Palats studentiv Odeskoi yurydychnoi akademii, okhoplenyi vohnem pislia rosiiskoho raketnoho udaru 29 kvitnia 2024 r [The Students' Palace of the Odesa Law Academy Engulfed in Fire After a Russian Missile Strike on 29 April 2024] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Destructions_in_Odesa_after_Russian_attack,_2024-04-29_(02).jpg (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

13. DSNS Ukrainy. Riatuvalnyky DSNS likvidovuiut naslidky rosiiskoho raketnoho udaru po Trypilskii TES na Kyivshchyni v nich na 11 kvitnia 2024 r [State Emergency Service Rescuers at the Trypilska Thermal Power Plant in Kyiv Oblast After a Russian Missile Strike on the Night of 11 April 2024] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Trypilska_Thermal_Power_Plant_after_Russian_attack,_2024-04-11_(24).webp (data zvernennia: 09.11.2026). [in Ukrainian].

14. Chotyry roky pravosuddia v umovakh viiny — chernihivska suddia Liubov Kharechko bula rozstriliana rosiiskymy viiskovymy [Four Years of Justice in Wartime: Chernihiv Judge Liubov Kharechko Was Shot Dead by Russian Soldiers]. Rada suddiv Ukrainy : ofitsiinyi vebsait. 2026. 24 liut. URL: https://rsu.gov.ua/ua/news/cotiri-roki-pravosudda-v-umovah-vijni-cernigivska-sudda-lubov-harecko-bula-rozstrilana-rosijskimi-vijskovimi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

15. Vytiah z protokolu zahalnykh zboriv suddiv Chernihivskoho apeliatsiinoho sudu vid 08 zhovtnia 2018 roku [Extract from the Minutes of the General Meeting of Judges of the Cherni-

hiv Court of Appeal of 8 October 2018]. Chernihivskyi apeliatsiinyi sud : ofitsiinyi vebsait. URL: https://cna.court.gov.ua/sud4823/inshe/1/protokol08 (data zvernennia: 06.11.2026). [in Ukrainian].

16. Obrano zastupnyka holovy sudu ta sekretariv sudovykh palat [Deputy Chief Judge and Secretaries of the Judicial Chambers Elected]. Chernihivskyi apeliatsiinyi sud : ofitsiinyi vebsait. 2021. 7 zhovt. URL: https://cna.court.gov.ua/sud4823/pres-centr/general/1191100/ (data zvernennia: 06.11.2026). [in Ukrainian].

17. U Chernihivskomu AS zminyvsia holova [The Chief Judge of the Chernihiv Court of Appeal Has Changed]. Zakon i Biznes. 2024. 25 zhovt. URL: https://zib.com.ua/ua/163820.html (data zvernennia: 06.11.2026). [in Ukrainian].

18. Uzahalnennia sudovoi praktyky [Generalisation of Case Law] / sekretar sudovoi palaty u tsyvilnykh spravakh L. K. Kharechko. Apeliatsiinyi sud Chernihivskoi oblasti : ofitsiinyi vebsait. 2018. 3 trav. URL: https://cna.court.gov.ua/sud2590/5864/477027/ (data zvernennia: 06.11.2026). [in Ukrainian].

19. Suddiu z Chernihova vbyly pry sprobi evakuatsii [Judge from Chernihiv Killed While Trying to Evacuate]. Sudovyi reporter : vebsait. 2022. 4 berez. URL: https://sudreporter.org/suddyu-z-chernigova-vbyly-pry-sprobi-evakuacziyi/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

20. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (onovlena versiia vid 06.11.2026). [in Ukrainian].

21. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: https://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

22. Zakhyshchaiuchy Ukrainu, zahynuv holova Veselivskoho raionnoho sudu Zaporizkoi oblasti Anatolii Nahornyi [Anatolii Nahornyi, Head of the Vesele District Court of Zaporizhzhia Region, Killed Defending Ukraine]. Rada suddiv Ukrainy : ofitsiinyi vebsait. 2023. 26 lystop. URL: https://rsu.gov.ua/ua/news/zahisauci-ukrainu-zaginuv-golova-veselivskogo-rajonnogo-sudu-zaporizkoi-oblasti-anatolij-nagornij (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

23. Holova RSU — pro robotu sudiv pid chas viiny, konkurs do VKKS, spravy shchodo voiennykh zlochyniv ta suddiv na fronti [Head of the Council of Judges of Ukraine on the Work of Courts in Wartime, the Competition to the HQCJ, War Crimes Cases and Judges at the Front]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2023. 8 trav. URL: https://court.gov.ua/press/news/1419134 (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

24. Google Trends : poshukovyi termin «ekspertyza», Ukraina, 01.03.2024–30.04.2024 [Google Trends: Search Term “ekspertyza”, Ukraine, 01.03.2024–30.04.2024]. URL: https://trends.google.com/trends/explore?date=2024-03-01%202024-04-30&geo=UA&q=%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0&hl=uk (data zvernennia: 06.11.2026). [in Ukrainian].

25. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (onovlena versiia vid 08.11.2026). [in Ukrainian].

26. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (onovlena versiia vid 28.10.2023). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785); префікс DOI 10.53672 (Crossref).

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі»; міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08.

Галузь: юридичні, психологічні науки. Періодичність: 1 раз на два місяці. Мови видання: українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал засновано у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим на базі інформаційно-правового вебсайту з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній практиці. Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Реєстр суб'єктів у сфері медіа; Google Scholar; ISSN International Centre — ISSN Portal; Crossref; Scilit (MDPI); Відкритий український індекс цитувань (OUCI, ДНТБ України); ICI World of Journals (Index Copernicus, паспорт журналу); Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ); Polska Bibliografia Naukowa (PBN). Інші каталоги: ResearchBib.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62. Засновник — видавець: тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net. Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна (yevdokymova@ukr.net); д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович (alankir23@ukr.net). Сайт: expertize-journal.org.ua; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

2024. Том 9, № 2 (50)
березень–квітень 2024 року

Реферативно-науковий online журнал

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 39 с.

DOI 10.53672/ej.2.2024. Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua